

- בעניין:
1. מוחמד ברכה, יו"ר ועדת המעקב העליונה לענייני הציבור הערבי בישראל
 2. עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
- ע"י עוה"ד סוהאד בשארה ו/או חסן ג'בארין ו/או מאיסאנה מוראני ו/או נארימאן שחאדה-זועבי ו/או סלאם ארשיד ו/או עדי מנסור
- מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רח' יפו 94, ת.ד. 54 חיפה 3100001
טלפון: 9501610-04, פקס: 9503140-04, דוא"ל suhad@adalah.org

נגד

1. מפקד תחנת המשטרה בנצרת, מר אייל קיהתי
 2. מפכ"ל משטרת ישראל, מר יעקב שבתאי
 3. היועצת המשפטית לממשלה
- ע"י פרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לקיום דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא מלפניו צו על תנאי המורה למשיבים לבוא וליתן טעם:

- א. מדוע לא תימנע משטרת ישראל מפעולות שמטרתן מניעת וסיכול קיומה של משמרת המחאה המתוכננת על ידי העותר מס' 1 ביום שבת ה- 16.12.2023 בשעה 11:00, בכיכר אלעין בנצרת, אשר ישתתפו בה עד 50 א.נשים (להלן: משמרת המחאה).
- ב. מדוע לא תימנע משטרת ישראל מהצבת תנאים לקיום משמרת מחאה כנגד המשך המלחמה ושאינה טעונה רישיון, ובכלל זה משמרת המחאה לעיל.
- ג. מדוע לא תימנע משטרת ישראל ממדיניותה המסכלת והאוסרת על קיומן של משמרות מחאה המאורגנות על ידי העותר מס' 1, שמטרתן למחות נגד המשך המלחמה ובעד חילופי שבויים.

בקשה לקיום דיון דחוף בעתירה

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לקבוע דיון דחוף לדיון בעתירה דן, המופנית נגד פעולות המשיב מס' 1 המונעות ומסכלות מראש את אפשרות קיומה של משמרת המחאה המתוכננת להתקיים ביום שבת ה- 16.12.2023 בעשה 11:00 בכיכר אלעין בנצרת. לכן על מנת לא לייטר את העתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקיים דיון בה באופן מיידי.

יצויין כי בית המשפט הנכבד קבע את מועד הדיונים בעתירות דומות קודמות, שהוגשו בעניין קיומן של הפגנות נגד המלחמה, תוך יממה אחת מיום הגשת העתירות, ולפני מועדן המתוכנן של משמרות המחאה או ההפגנות. כך היה בבג"ץ 8007/23 מפלגת חד"ש - החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון נ' **מר יעקב שבתאי, מפכ"ל המשטרה** (8.11.2023), בג"ץ 8211/23 לוי נ' **מפקד מחוז תל אביב, משטרת ישראל** (16.11.2023) וכן בג"ץ 23/8680 **מוריה שלומות נ' מפקד מחוז תל אביב משטרת ישראל** (10.12.2023) (להלן: עניין **מוריה שלומות**). כמו כן, בבג"ץ 8510/23 **מוחמד ברכה, יו"ר ועדת המעקב העליונה לענייני הציבור הערבי בישראל נ' מפכ"ל משטרת ישראל** (3.12.2023) (להלן: עניין **מוחמד ברכה**), בית המשפט נתן את פסק דינו לפני מועד משמרת המחאה המתוכננת.

ואלה הם נימוקי העתירה

הצדדים לעתירה

1. העותר מס' 1 כיהן בעבר כיו"ר סיעת חד"ש בכנסת וכעת הוא יו"ר ועדת המעקב העליונה לענייני הציבור הערבי בישראל (להלן: ועדת המעקב) שהיא הגוף הפוליטי הערבי העליון אשר מאגד בתוכו את כל המפלגות הערביות הפרלמנטאריות, התנועות הערביות החוץ פרלמנטאריות וכן את כל ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל.
2. העותר מס' 2, עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, היא עמותת זכויות אדם, הרשומה כדן בישראל, אשר נוסדה בנובמבר 1996 כמרכז משפטי עצמאי הפועל לקידום זכויות האדם בכלל וזכויות אזרחי המדינה הערבים-פלסטינים בפרט, לרבות במישור מימוש זכויות אזרחיות פוליטיות.

החלק העובדתי

3. העתירה דן מופנית נגד החלטת המשיב מס' 1 שמסרבת, עד לרגע הגשת עתירה זו, להודיע לעותרים שמשטרת ישראל לא תסכל את קיומה של משמרת המחאה לעיל. המשיב מס' 1 הודיע לעותרים כי "**משטרת ישראל רשאית לתת תנאים גם למחאות שאינן דורשות אישור בהתאם לשיקול דעת והערכת מצב**" (ההדגשה לא במקור), וזאת על אף שעניין לנו במשמרת מחאה שאינה טעונה היתר ועל כן אין למשטרה סמכות להציב תנאים לקיומה. תנאים כנ"ל, אם בכלל יוצבו, טרם נמסרו לעותרים עד לכתובת שורות אלה. יודגש כי מאז המלחמה מנע המשיב מס' 1, ולפעמים על ידי שימוש בכוח, מהעותר מס' 1, כנציג ועדת המעקב, לקיים משמרות מחאה בנצרת.
4. זוהי עתירה שנייה המוגשת על ידי העותר מס' 1 כנגד פעולות משטרת ישראל לסיכול קיומה של משמרת מחאה בנצרת בענייני המלחמה מטעם ועדת המעקב. העתירה הראשונה נדחתה על הסף ומבלי לקיים דיון או אף לקבל את תגובת המשיבים, ובעיקר מנימוק טכני ביותר והוא משום שלא צויין בה וברחל בתך הקטנה כי משמרת המחאה המבוקשת לא היתה טעונה רישיון ולא ישתתפו בה יותר מ- 50 אנשים - אם כי פורט

בה כי המחאה המתוכננת אינה טעונה רישיון על פי פקודת המשטרה והנחיית היועץ המשפטי לממשלה, אליהם נתייחס בפירוט בהמשך. כמו גם, על פי הדין, משמרת מחאה, כאמור, איננה טעונה רישיון אף אם השתתפו בה יותר מ- 50 א.נשים.

5. כך למעשה ומאז תחילת המלחמה נמנע מהנהגת הציבור הערבי, המיוצגת על ידי העותר מס' 1, לארגן משמרות מחאה שאינן טעונות רישיון. מדיניות מפלה זו הינה חסרת תקדים, שכן מעולם לא הוטל איסור כזה, במנותק מיחס המשטרה האלים כלפי מפגינים, לא ב"חומת מגן", לא ב"עופרת יצוקה", לא ב"צוק איתן" ולא ב"שומרי חומות" או באף שעת חירום אחרת. מדיניות זו של המשטרה עוררה ביקורת חריפה הן במישור המקומי והן במישור הבינלאומי, ועל כך נפרט בהמשך.

6. עניינה של עתירה זו במשמרת מחאה בה ישתתפו פחות מ- 50 א.נשים, לא תכלול תהלוכה, לא ישאו בה נאומים והנושא שלה הוא הפסקת אש וחילופי שבויים. מחאה זו איננה טעונה היתר וזאת כפי שעולה הן מסעיפים 83 ו-84 לפקודת המשטר; הן מהנחיית היועץ המשפטי לממשלה (הנחייה מס' 3.1200 של היועץ המשפטי לממשלה בעניין חירות ההפגנה (עודכנה לאחרונה בחודש ינואר 2022) (להלן: הנחיית היועמ"ש)) אשר קובעת באופן מפורש כי "הפגנה תחת כיפת השמים, אף אם משתתפים בה יותר מחמישים איש, ואין בה נאום או הרצאה על "נושא מדיני" או דיון בנושא כזה" איננה טעונה רישיון; והן מפסיקת בית המשפט העליון אשר צימצמה את חובת הרישוי אף עוד יותר (בג"ץ 6536/17 התנועה לאיכות השלטון נ' משטרת ישראל (2017) (להלן: עניין כיכר גורן)). נזכיר עוד, כי לפני ימים אחדים קבע בית המשפט הנכבד בפסק דינו בעניין **מוריה שלומית**, כי משמרת מחאה דומה ובעניין המלחמה אינה טעונה היתר.

הנחיית היועמ"ש זמינה בקישור הבא:

<https://rfa.justice.gov.il/SearchPredefinedApi/Documents/LegalAdvisor/e9~GhUz~~oS7ArbJp93YY+iCnG5cZ2jRGdXIgwg+9PE=>

7. בטרם נתייחס לעובדות הקונקרטיות של משמרת המחאה נשוא העתירה דנן, נציג את הרקע הרלבנטי בעניין מדיניות משטרת ישראל נגד הנהגת הציבור הערבי, המיוצגת על ידי העותר מס' 1, בעניין משמרות המחאה שאינן טעונות רישיון.

8. **משמרת מחאה ראשונה** היתה אמורה להתקיים בנוכחות חברים מטעם ועדת המעקב בכיכר אלעין בנצרת ביום 9.11.2023 בשעה 11:00. מדובר במשמרת מחאה חוקית, שאינה טעונה רישיון מאת המשטרה, על פי הנחיית היועמ"ש. מטעמי זהירות וביום 8.11.2023 שלח העותר מס' 1, בצורה יזומה, הודעה למשיב מס' 2 על מועד קיומה של משמרת המחאה וביקשו שלא לסכל את אפשרות קיומה. ההודעה נשלחה באמצעות וואטסאפ וזו לשונה:

" לכבוד מפקד תחנת משטרת נצרת
א.נ.

אני מודיע לך כי אנחנו נקיים משמרת מחאה (לא תהלוכה) בכיכר המעיין בנצרת,
מחר 2023\11\9 בשעה 11:00.

הודעה זו באה בהמשך למגעים שניהל אתכם בנושא, ראש עיריית נצרת מר עלי סלאם.
במשמרת זו ישתתפו ח"כים וראשי רשויות ואנשי ציבור, שהינם חברי הנהגת וועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל, ואשר מספרם הכולל של המשתתפים אינו עולה על חמישים אדם, ועל כן משמרת זו אינה חייבת רישיון ע"פ החוק.
אני מבקש שהמשטרה לא תפריע לקיומה של המשמרת.

על החתום
מוחמד ברכה
יו"ר וועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל.
2023\11\8
טלפון : 0505288681
Mail : mbarakeh2010@gmail.com

9. אם כי העותר מס' 1 לא היה חייב לשלוח את ההודעה לעיל למשיב מס' 1, אולם הוא עשה כן לאור התנהלות המשטרה והצהרות ראשיה בחודש אוקטובר, כולל הנחייתו הגורפת של המשיב מס' 1, מפכ"ל המשטרה, מיום 18.10.2023 ודובר המשטרה מיום 19.10.2023, שלפיהן הם יאסרו את קיומן של הפגנות בישובים הערבים.

הנחיית מפכ"ל המשטרה זמינה בקישור הבא :

<https://www.tiktok.com/@israelpolice.ar/video/7290974367197056257?r=1&t=8gaxYIKF6T1>

דבריו של דובר המשטרה, מר אלי לוי בראיון לרדיו גלי ישראל ביום 19.10.2023, זמינים בקישור הבא :

<https://www.gly.co.il/item?id=30113>

10. חרף האמור, ולפני קיומה של משמרת המחאה בשעה (11:00) וביום (9.11.2023) האמורים, עיכבה המשטרה את העותר מס' 1, בעודו בדרכו למשמרת. זאת בכדי למנוע את השתתפותו ואת קיום המשמרת. במקביל, ובין השעה 10:30 – 11:00 וכשחברים מטעם ועדת המעקב פונים אל המקום המיועד למשמרת, פיזרה אותם המשטרה באלימות על ידי כוח גדול של שוטרים אשר נכח במקום מבעוד מועד. המשטרה עיכבה בנוסף את יו"ר מפלגת בל"ד ח"כ לשעבר סאמי אבו שחאדה; ח"כ לשעבר חנין זועבי; ח"כ לשעבר מטאנס שחאדה; והפעילים הפוליטיים מחמוד מוואסי ויוסף טאטור.

11. לאחר עיכוב של מספר שעות וחקירה באזהרה, שוחררו הנ"ל בתנאים מגבילים. תנאים אלה כללו, בין היתר, הרחקת חלק מהמעוכבים מהעיר נצרת לתקופה של 14 ימים, מר טאטור הוגבל שלא לצאת מביתו בין השעה 00:00 לשעה 00:00 לתקופה של 4 ימים; נמנעה יציאתו של מר מוואסי מהמדינה והוא התבקש להפקיד את דרכונו והושם במעצר בית לתקופה של 4 ימים ונאסרה כניסתה של גבי חנין זועבי, תושבת נצרת, לכיכר אלעין ולתחנת נצרת. התנאים הנ"ל בוטלו באופן חלקי בעקבות ערר אשר הוגש לבית המשפט השלום בנצרת (ע"ק (נצרת) 21170-11-23 סאמי אבו שחאדה נ' מדינת ישראל (13.11.2023)).

12. יצוין, כי עיכוב חברי וועדת המעקב העליונה אינו עניין של מה בכך, ולדבר זה השלכות פוליטיות רבות, במיוחד כאשר הוא נעשה בתקופה של מלחמה בה המשטרה מסרבת לאשר, בדרך כלל, הפגנות בחברה הערבית ומפזרת כל משמרת מחאה (חוקית ושאינה טעונה רישוי) אך ורק מאחר והיא מביעה ביקורת על

מדיניות הממשלה ביחס למלחמה בעזה. לא במקרה, על כן, נמתחה ביקורת ציבורית מקומית ובינלאומית על התנהלותה הבלתי חוקתית של משטרת ישראל. ראו למשל:

מאמר המערכת של עיתון הארץ מיום 10.11.2023 תחת הכותרת "פגיעה בזכות למחאה"

<https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2023-11-10/ty-article-opinion/0000018b-b515-dea2-a9bf-f59f7c0c0000> (10.11.2023)

The Israeli police detained Arab Israeli politicians : מאמר של הניו-יורק טיימס תחת הכותרת: preparing a vigil against Gaza strikes, civic groups say

<https://www.nytimes.com/live/2023/11/09/world/israel-hamas-war-gaza/israeli-police-detained-five-arab-israeli-politicians-who-planned-a-vigil-against-gaza-strikes-civic-groups-say?smid=url-share>

13. גם פרקליט המדינה, עו"ד עמית איסמן, מתח ביקור על התנהלות המשטרה בעניין משמרת המחאה הנ"ל מיום 9.11.2023 ועיכוב הנהגת האוכלוסייה הערבית. כפי שדווח בכלי תקשורת מיום 20.11.2023, פרקליט המדינה מתח ביקורת חריפה על התנהלות המשטרה כלפי אזרחים שמחו נגד הממשלה מאז פרוץ המלחמה, וטען כי היא מגיעה לכדי פגיעה בשלטון החוק. מר איסמן גם מתח ביקורת חריפה על עיכובם הבלתי מוצדק לחקירה של העותר מס' 1 וחברי כנסת לשעבר, במשמרת המחאה הנ"ל ביום 9.11.2023.

אודות הביקורת של פרקליט המדינה ראו:

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-11-20/ty-article/.highlight/0000018b-eccd-d6b8-a5ab-ecef81240000>

14. כך סיכלה משטרת ישראל, בניגוד לעקרון שלטון החוק, את זכותם של אזרחים לממש את חופש המחאה בעניין כה חשוב להם. כאשר הכוח הרב של המשטרה שהגיע לסכל את משמרת המחאה ביום 9.11.2023 היה גדול פי כמה ממספרם של אלה שהיו אמורים להשתתף בה.

15. **משמרת מחאה שנייה** שתוכננה להתקיים באותו מיקום בתאריך 25.11.2023 אף היא סוכלה על ידי המשטרה. לאור התנהלות המשטרה האלימה במשמרת הראשונה, ובניסיון להימנע מהתנהלות משטרתית בלתי חוקתית דומה, פנה העותר מס' 1 ביום 22.11.2023, באמצעות הח"מ, במכתב אל המשיב מס' 2, מר אייל קיהתי; פרקליט המדינה עו"ד עמית איסמן והמשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), ד"ר גיל לימון, והודיעה כי בכוונת ועדת המעקב לארגן משמרת מחאה מצומצמת של עשרות משתתפים בכיכר אלעין בנצרת, ביום שבת, 25.11.2023, בשעה 11:00 בבוקר. המכותבים התבקשו לפעול בכדי להבטיח כי המשטרה תכבד את זכותם של המשתתפים למחות כנגד המלחמה בעזה ולהימנע מנקיטה בצדעים לדיכוי המחאה הלגיטימית והחוקתית ושאינה מצריכה היתר.

== מצ"ב העתק המכתב מיום 22.11.2023 כנספח ע/1.

16. ביום שישי ה- 24.11.2023, יום לפני קיומה של משמרת המחאה ובשעות אחר הצהריים הודיע המשיב 2 לעותר מס' 1 ולמנכ"ל העותר מס' 2 ובאמצעות וואטסאפ להלן:

”שלום רב,

הנדון : מענה למכתבך מיום 23.11.23

1. קיבלתי מכתבך שבנדון. אני חולק מכל וכל על אופן פרשנותך לטיפול המשטרתי באירוע מיום 9.11.
 2. לגופו של עניין, בקשתך למחאה בעניין מדיני ל”כמה עשרות” משתתפים לא לוותה בבקשה למחאה.
 3. בהמשך לשיחתנו הטלפונית אני חוזר ומבהיר כי לאור כלל הנסיבות ועל פי הערכת מצב שקיימנו לא נוכל לאפשר את ההתכנסות ונבקשך להמנע מארגון האירוע והשתתפות בו.
 4. משטרת ישראל תפעל על פי חוק לשמירה על שלום הציבור.בברכה
מתחנת נצרת”
17. מייד לאחר קבלת המכתב הנ”ל שלח מנכ”ל העותרת מס’ 2, עו”ד ד”ר חסן ג’בארין, הודעת וואטסאפ למר קיהתי ובה הוא הבהיר כי העותר מס’ 1 לא ביקש רישיון למשמרת המחאה וכי זו אינה טעונה רישיון, ועל כן ההחלטה הנ”ל היא לא חוקית ועל המשטרה להימנע מפגיעה במשמרת ובמשתתפיה.
18. בסמוך לשעה המתוכננת של משמרת המחאה ביום שבת ה- 25.11.2023, הגיע כוח רב של שוטרים לאזור כיכר אלעין בנצרת - הרבה יותר ממספר המשתתפים הצפוי. הכוח המשטרתי הגיע שוב על מנת לסכל את קיום המחאה, בהמשך לדבריו של המשיב מס’ 1 הנ”ל. באותם רגעים, קיבל העותר מס’ 1 החלטה לפיה לא להגיע למחאה ולהודיע לחבריו על ביטולה, בכדי לא להתמודד עם אלימות המשטרה. בכך, מנעה משטרת ישראל מהעותר 1 ומהנהגת הציבור הערבי בישראל לממש את זכותם החוקית לקיים משמרת מחאה קטנה בעניין המלחמה, בעיר הערבית הגדולה בישראל.
19. חשוב להדגיש, כי מתן מענה מטעם המשטרה יום אחד לפני המחאה המתוכננת, סיכל גם אפשרות פנייה בעתירה לבית המשפט הנכבד.
20. **משמרת מחאה שלישית** תוכננה על ידי העותר מס’ 1 ליום 4.12.2023, בנצרת. בניסיון למנוע שוב סיכול המשמרת על ידי המשטרה ושימוש באלימות כנגד המשתתפים, פנתה הח”מ, ביום 29.11.2023, פעם נוספת אל המשיב 1, המשיב 2, ולמשנה לפרקליט המדינה לתפקידים מיוחדים, עו”ד אלון אלטמן. בפנייתה התבקשו הנ”ל לפעול בכדי להבטיח כי המשטרה תכבד את זכותם של המשתתפים למחות ולהפגין בישובים הערביים כנגד המלחמה בעזה, וכן להורות למשטרת ישראל להימנע מנקיטה בצעדים לדיכוי וסיכול המחאה הלגיטימית והחוקית ושאינה טעונה רישיון, אשר ועדת המעקב מתכננת לקיים בכיכר אלעין בנצרת ביום 4.12.2023 בשעה 17:00.
- == מצ”ב העתק מכתב הח”מ מיום 29.11.2023 כנספח ע/2.**
21. ביום 30.11.2023, התקבל מענה מטעם המשנה לפרקליט המדינה לתפקידים מיוחדים, עו”ד אלון אלטמן, ובו הוא מבהיר, באופן כללי ביותר, בין היתר, כי לאחר בחינת הדברים, המשנה לפרקליט “לא מצא מקום להתערב בהחלטת משטרת ישראל בעניין. זאת, מן הטעם שההחלטה בעניין הפעלת סמכויות המשטרה בנוגע לקיום מחאות מצויה בסמכותה של משטרת ישראל, אשר פועלת על פי שיקול דעת עצמאי, בהתאם להערכות המצב הקונקרטיות של כלל הגורמים המקצועיים מטעמה, שמונחות בפניה בזמן אמת”.

== מצ"ב העתק תגובת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה מיום 30.11.2023 כנספח ע/3.

22. עתירה בעניין הוגשה ביום 30.11.2023, יחד עם בקשה לצו ביניים ובקשה לקביעת דיון דחוף בה (עניין **מוחמד ברכה**). מבלי לבקש כל תגובה מהמשיבים ומבלי לזמן את הצדדים לדיון, דחה בית המשפט הנכבד את העתירה על הסף, וכך סוכלה משמרת המחאה השלישית בלא שניתנה הזדמנות לעותר מס' 1 לקבל את יומו בבית המשפט.

23. דחיית העתירה נסמכה בעיקר על נימוק טכני לפיו העותרים לא עמדו בנטל ההוכחה כי משמרת המחאה שתוכננה איננה טעונה היתר. קביעה זו היתה על אף שלא יכולה להיות מחלוקת, כפי שנטען בעתירה, כי משמרת מחאה ללא נאומים, ללא תהלוכה ועם מספר משתתפים מצומצם או אף לא מצומצם, אינה טעונה היתר כלל וכלל, כפי שפורט בתחילת העתירה דנן.

24. **משמרת המחאה נשוא העתירה דנן**: לאחר פסק הדין הני"ל בעניין **מוחמד ברכה**, החליטה ועדת המעקב לקיים משמרת מחאה ביום שבת, 16.12.2023. בעניין זה נעשתה פנייה מיידית למשיבים ביום 6.12.2023. בפנייה התבקשו הני"ל שוב לפעול לכך כי המשטרה תכבד את זכותם של המשתתפים למחות כנגד המלחמה ותהימנע מנקיטה בצדעים לסיכול קיומה המתוכנן. העותר מס' 1 ביקש לקבל את התייחסות המשיבים עד יום ראשון, 10.12.2023. זאת על מנת שיוכל לכלכל את צעדיו מבעוד מועד, כולל פנייה לבית משפט נכבד זה.

== מצ"ב העתק מכתב מטעם העותר מס' 1 מיום 6.12.2023 כנספח ע/4.

25. ביום 7.12.2023, התקבלה תגובה מטעם עו"ד שמעון חוג'ה, מלשכת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים), ובו הוא מודע כי "פרקליטות המדינה אינה הכתובת לטיפול בפנייה זו, אלא משטרת ישראל" ועל כן, הפנייה "הועברה לטיפולו של היועץ המשפטי שך משטרת ישראל, אשר על פי הנמסר, ידאג למתן מענה מטעמה של המשטרה".

== מצ"ב העתק תגובת עו"ד חוג'ה מיום 7.12.2023 כנספח ע/5.

26. ביום 10.12.2023, התקבל מענה מטעם העותר מס' 1 ובו הוא מבהיר, בין היתר, כי "משטרת ישראל רשאית לתת תנאים גם למחאות שאינן דורשות אישור בהתאם לשיקול דעת והערכת מצב. כל אירוע מחאה נבחן לגופו, הערכת מצב תיערך בסמוך יותר למועד האירוע ולאחריה אוכל להשיבך לגופו של עניין". דבר שאינו מתיישב עם קביעותיו של בית המשפט העליון בעניין **מוחמד ברכה** לעניין מתן שהות למשטרה להשיב, אם כי אנו חולקים על קביעותו של בית המשפט הנכבד גם בעניין זה. המשיב מס' 1 גם לא הבהיר באיזה תנאים מדובר, האם מדובר בתנאים מהותיים או הדגשים מינוריים של שמירה על החוק והסדר הציבורי למשל.

== מצ"ב העתק תגובת המשיב מס' 1 מיום 10.12.2023 כנספח ע/6.

27. במענה למכתב המשיב מס' 1 לעיל, פנתה הח"מ, ביום 11.12.2023 אל הני"ל והבהירה כי מתגובתו עולה כי הוא גם בדעה כי משמרת המחאה המתוכננת אינה טעונה היתר, ועל כן אין למשטרה סמכות להתנות

תנאים או למנוע את קיומה. עוד הובהר בתגובה, כי המתנה בעניין לקבלת תשובה קרוב יותר ליום המחאה עלולה לסכל אפשרות הגשת עתירה לבג"ץ מבעוד מועד, במידה ויהא צורך בכך. דבר שיגרום נזק בלתי הפיך. לאור זאת, תגובת המשיב מס' 1 התבקשה עד לסוף אותו יום.

== מצ"ב העתק מכתב בשם העותר מס' 1 מיום 11.12.2023 כנספח ע/7.

28. על מנת לתת שהות נוספת למשטרה, נשלחה פנייה נוספת ביום 12.12.2023, במסגרתה נתבקשה עמדת המשיב מס' 1 עד לסוף היום.

== מצ"ב העתק מכתב בשם העותר מס' 1 מיום 12.12.2023 כנספח ע/8.

29. עד לכתיבת שורות אלה, לא התקבל כל מענה מטעם המשיב מס' 1. ולכן, על מנת לאפשר לבית המשפט הנכבד לקבוע מועד דיון לפני יום שבת ה-16.12.23, ועל רקע ההיסטוריה של התנהלות משטרת ישראל לעיל, שהודיעה, בניסיון המחאה השנייה, כי לא תאפשר את קיומה יום אחד לפני (יום שישי) מועד קיומה המתוכנן, מוגשת ובדחיפות עתירה זו.

30. בסוף פרק זה חשוב להדגיש כי, הלכה למעשה, משטרת ישראל מנהיגה מדיניות האוסרת, ככלל, מחאה מטעם הציבור הערבי. על מדיניות ה"איסורים שהיא מטילה על אזרחים ערבים לקיים הפגנות ודיונים ציבוריים בנושא המלחמה בעזה" נמתחה גם ביקורת אקדמאית. כך למשל כותב פרופ' ברק מדינה כי "מדיניות המשטרה שבה מדובר כאן היא לא רק בלתי חוקית היא גם לא דמוקרטית בעליל ... קולם של אזרחי ישראל הערבים בשאלות הקשורות למלחמה בעזה, באשר למדיניות הראויה לפתרון הבעיה שנובעת מן התמיכה העממית הנרחבת בקרב הציבור הפלסטיני בחמאס ובמטרותיו, ובמכלול ההחלטות הגורליות למדינה, הוא קול שהכרחי שישמע. זהו קול שמספק נקודת מבט שונה, שיש חשיבות רבה לאפשר למעוניינים בכך להשמיע אותו ולא פחות מכך, קול שחשוב לשמוע אותו" (ברק מדינה, **המשטרה וחופש הביטוי של הציבור הערבי**, בלוג המרצים למשפטים באוניברסיטה העברית מיום 11.12.2023).

הבלוג זמין בקישור הבא :

<https://www.hujiilawblog.com/single-post/המשטרה-וחופש-הביטוי-של-הציבור-הערבי>

הטיעון המשפטי

31. פעולות המשטרה למניעת אפשרות קיומן של עצרות מחאה המאורגנות על ידי ועדת המעקב באופן שיטתי והצבת תנאים למחאה שאינה טעונה היתר אינן חוקיות. פעולות אלה מבקשות לצנזר מראש ביטוי פוליטי לגיטימי של הציבור הערבי המיוצג על ידי ועדת המעקב, ללא סמכות ובניגוד לעקרון החוקיות ושלטון החוק.

32. יצוין כבר עתה, כי אין מחלוקת שעניין לנו במשמרת מחאה שאינה טעונה היתר. כך גם עולה מתגובת המשיב מס' 1 בעניין, כפי שפורט בחלק העובדי לעיל. הדברים אף עולים מפורשות מפסק דינו של בית

המשפט הנכבד מלפני ימים אחדים בעניין **מוריה שלומות** (פסקה 1 לפסק הדין). יחד עם זאת ולמען הסר ספק, יבהירו העותרים את המצב המשפטי לעניין זה.

33. המסגרת הנורמטיבית להסדרת סמכויות המשטרה להתיר ולהתנות בתנאים הפגנות ומשמרות מחאה מוסדרות בסעיפים 83 ו-84 לפקודת המשטרה אשר קובעים כלהלן:

"הגדרות

83.בסימן זה –

"אסיפה" – חמישים איש או יותר שהתקהלו כדי לשמוע נאום או הרצאה על נושא בעל ענין מדיני או כדי לדון בנושא כזה;

"תהלוכה" – חמישים איש או יותר המהלכים יחד, או המתקהלים כדי להלך יחד, ממקום למקום, בין שהם בתנועה ממש ובין אם לאו, בין שהם ערוכים בצורה כלשהי ובין אם לאו;

"מחוז", לענין סעיף 84 – מחוז משטרה, או כל תחום משטרת משני שהמשטרה שבו נתונה לפיקודו של קצין המשטרה הבכיר שנתן את ההודעה לפי אותו סעיף.

הסדרת אסיפות ותהלכות

84. (א) סבור מפקד משטרת המחוז כי קיום הבטחון הציבורי או הסדר הציבורי מחייבים זאת, רשאי הוא לדרוש, בהודעה לציבור, כללית או מיוחדת, שכל הרוצה להועיד, לארגן או לקיים במחוזו אסיפה או תהלוכה יבקש בכתב מאת הממונה רשיון לכך, לא פחות מחמישה ימים או זמן אחר שיפורש בהודעה לפני היום שנועד לקיום האסיפה או התהלוכה.

(ב) הודעה כללית יכול שתחול על המחוז כולו או מקצתו, הכל כפי שיפורש בה.

(ג) הודעה כללית או מיוחדת תעמוד בתקפה כל עוד לא שונתה או בוטלה בהודעה אחרת שפורסמה על ידי מפקד משטרת המחוז.

34. לפיכך, נקבע בהנחיית היועמ"ש, כי לפי פקודת המשטרה אין צורך ברשיון בכל אחד מן המקרים הבאים:

"א. אסיפה או תהלוכה בה משתתפים פחות מחמישים איש; ב. אסיפה, אף אם משתתפים בה יותר מחמישים איש, שלא כדי לשמוע נאום או הרצאה על נושא בעל ענין מדיני או כדי לדון בנושא כזה; ג. אסיפה, אף אם משתתפים בה יותר מחמישים איש, שלא תחת כיפת השמים, גם אם מטרתה לשמוע נאום או הרצאה על נושא בעל ענין מדיני או לדון בנושא כזה; ד. הפגנה תחת כיפת השמים, אף אם משתתפים בה יותר מחמישים איש, ואין בה נאום או הרצאה על "נושא מדיני" או דיון בנושא כזה. וזאת, אף כאשר המשתתפים עומדים ומחזיקים כרזות, שמטרתן לבטא דעה בנושא מסוים או משמיעים ססמאות, קריאות חוזרות וכיוצא באלה, לרבות באמצעות אמצעי הגברה" (סעיף 8 להנחיית היועמ"ש).

פגיעה בחופש הביטוי והמחאה

35. בית משפט נכבד זה עמד בפסק דינו בעניין **מפלגת חד"ש** בהקשר המלחמה העכשווית וקבע, כי "[...] חופש הביטוי אינו שייך רק למחנה אחד או לצד אחד של המפה הפוליטית, והוא נועד להגן לא רק על דעות מקובלות ואהודות, אלא גם על דעות חריגות, מקוממות ומכעיסות, המושמעות על רקע מאורעות מסעירים ובסגנון בוטה וצורם" (עמ' 4 לפסק הדין) (ראו גם: בג"ץ 73/53 **חברת "קול העם" נ' שר הפנים**, פ"ד ז (1953); בג"ץ 153/83 **לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל**, פ"ד לח(2) 393, 398 (1984); בג"ץ 2557/05 **מטה הרוב נ' משטרת ישראל**, פ"ד סב(1) 200, פס' 13 לפסק דינו של הנשיא א' ברק (2006)). דברים

אלה מקבלים משנה חשיבות בעתות שבהן אירועי השעה מולידים מחלוקות ציבוריות עזות ומניעות קבוצות אוכלוסייה שונות לכדי הרצון לבטא בציבור, באופן מאורגן ובדרכי שלום דברי ביקורת ומחאה בעניינים בעלי חשיבות ציבורית.

36. השמירה על חופש הביטוי מקבלת משנה תוקף עת מדובר על קבוצות מיעוט שעמדותיהן מצויות בקצוות הקשת הפוליטית כאשר הן מבקשות לאתגר את העמדות הפוליטיות הרווחות בחברה (בג"ץ 2888/97 **נוביק נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו**, פ"ד נא(5), 193, 201 (1997); (בבג"ץ 5277/07 **מרזל נ' מפקד מחוז ירושלים**, פס' 7 לפסק דינה של הנשיאה ד' ביניש (2007)).

פגיעה בשלטון החוק

37. החלטותיו השיטתיות והעקביות של המשיב מס' 1 למנוע ועצרות מחאה שוועדת המעקב מנסה לקיים בנצרת ו/או להציב להן תנאים, מנוגדות הן לפקודת המשטרה וכן להנחיית היועמ"ש ולפסיקת בית המשפט העליון.

38. הנחת היסוד בבסיס תשובת המשיב מס' 1 מיום 10.12.2023, כי על אף שמשמרת המחאה אינה טעונה היתר, הוא יוכל להתנות את קיומה בתנאים בטעות יסודה. שכן, משמעותה של מחאה שאינה טעונה היתר היא כי האזרח יכול לקיים אותה ללא כל תנאים - מלבד המובן מאליו, כגון קיום החוק ושמירה על הסדר הציבורי. שאם לא נאמר כן, הרי העדר הצורך בהיתר יאבד כל משמעות והזכות למחות ללא היתר תתרוקן מכל תוכן. שכן, והענקת סמכות להציב תנאים כמוה כדרישה למתן רישיון, ובכך טמונה פגיעה בשלטון החוק.

39. למעשה תגובת המשיב מס' 1 כוללת בתוכה סתירה פנימית: מצד אחד הוא מכיר שאין צורך בהיתר למשמרת המחאה אך מצד השני הוא מתייחס אליה כאילו היא מחייבת תנאי רישיון.

40. לא בכדי העיר בית המשפט הנכבד, בעניין **מוריה שלומות**, כי הוא לא ראה לנכון להידרש לשאלה העקרונית בשאלת סמכותה של המשטרה להציב תנאים לאירוע שאינו טעון רישיון, בהדגישו כי "הדרישות שהציבה המשטרה היו מינוריות ובלתי מכבידות בעליל (מרבית ה"דרישות" הן למעשה דגשים בדבר החובה לשמור על החוק, ושלא לחרוג מהמתאר שהוצג באופן שמחייב רישוי או דיווח" (פסקה 2 לפסק הדין).

41. סעיף 85 לפקודת המשטרה קובע, כי למשטרה סמכות לקבוע תנאים במתן רישיון הפכנה הטעונה כך:
"הוגשה בקשה לרישיון, בעקבות הודעה שפורסמה לפי סעיף 84, רשאי הממונה –
(1) ליתן את הרישיון;
(2) ליתן את הרישיון בערובה או בתנאים או בסייגים אחרים שיראה לנכון לחייב בהם, והתנאים והסייגים יירשמו על גבי הרישיון;
(3) לסרב ליתן את הרישיון."

42. הסעיף אינו מסמך את המשטרה להציב תנאים לקיומה של משמרת מחאה שאינה טעונה היתר. ודוק. הצבת תנאים הינה כשלעצמה פגיעה בחופש הביטוי. בעניין **כיכר גורן** (בבג"ץ 6536/17 **התנועה למען איכות השלטון נ' משטרת ישראל** (2017)), קבע בית המשפט הנכבד כי "מעצם הדרישה לקבלת רישיון מראש

להפגנה" טמונה פגיעה בחופש הביטוי, והדברים נכונים גם לסמכות להציב תנאים לרישיון. דברים אלה חלים מקל וחומר כאשר עניין לנו במחאה שאינה טעונה היתר, כאשר כל ניסיון להתנות את קיומה בתנאים מגלים בתוכו פגיעה בחופש זה - דבר שאינו נתון לסמכותה של המשטרה על פי הפקודה.

43. הנה כי כן, המשיב מס' 1 אינו מוסמך, בשום דבר חקיקה ראשי, להתנות קיום מחאה שאינה טעונה היתר בתנאים. כל התנאה כאמור אינה עומדת בדרישות עיקרון החוקיות. הפגיעה בזכויות יסוד, לרבות בחופש הביטוי והמחאה, על ידי רשות מינהלית, מחייבת קודם כל שהפגיעה תעוגן בחקיקה מפורשת וברורה. זהו למעשה עיקרון החוקיות ולפיו "הרשות המינהלית רשאית ומוסמכת לעשות רק אותן פעולות שהחוק הסמיך אותה לעשותן" (דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** כרך א 97 (2010)). עיקרון זה מקבל משנה תוקף כאשר יש בפעולת הרשות משום פגיעה בזכות יסוד (ראו פסק דינו של השופט חשין בבג"ץ 11163/03 **ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל נגד ראש ממשלת ישראל**, פ"ד סא (1) (1) 2 (2006)). ככל שמעמדה של הזכות רם יותר, וככל שהפגיעה בזכות היא רחבה יותר, כך נדרשת הסמכה מפורשת יותר בחוק (ראו: בג"ץ 6824/07 **מנאע נ' רשות המיסים**, פ"ד סד(2) 479 (2010) (להלן: בג"ץ **מנאע**)).

44. לכן מדיניות המשיב מס' 1 המסכלת משמרות מחאה בענייני המלחמה העכשווית המאורגנות מטעם העותר מס' 1 ומנסה להתנות בתנאים, ובכלל זה משמרת המחאה המתוכננת ליום שבת ה- 16.12.23 בנצרת, הינה בלתי חוקיות ומפרה באופן גס את עקרון שלטון החוק.

על יסוד כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צווים כמבוקש בתחילת עתירה זו, לזמן את הצדדים לדיון דחוף, לתת צו מוחלט ולחייב את המשיבים בהוצאות.

ד"ר סוהאד בשארה, עו"ד
ב"כ העותרים

חיפה, 13.12.2023